

Ukanikorongi Ubana a Asu u Kagali ka Ibirahi

Ukukpa u kadyanshi

A reve ko ya korongi ukanikorongi ubana a asu u Kagali ka Ibirahi wa. Gaawan Bulus da. A reve ta an wari a asuvu a Tagarada u Kashila adama a uwenishike u da wari pini. Kpam nkoshi n kuwa ku Atoni n bidya ta u da u wokoi a asuvu a Tagarada u Kashila tun caupa. Uza da korongi u da u todugbuso ta tyoku da ulya u kayala u aza Yahuda u wokoi iryoci i ulya u kayala u maci u da wari a asuvu a Kawauwi.

Kakorongi ki ka wenike ta aza a uyan kaneshi tyoku da Yesu wari n kalen. Yesu la ta gba atsumate a zuba a Kashila. U la ta dem gba ntsumate, u lai kpam dem Musa. Aya Magono ma Adaraka pi ma maci kpaci u ta ba uyan unyushi wa. An u nakai uma u ne, u yan ta udaraka pi u maci adama a unyushi kpam kuten koshi. An u kuwai kpam u gonoi n uma vi, u kukpa ta ure u da ya dem wa tuwa a asu u Kashila.

Adama a aza da a revei n ukuna u udaraka pi u atoni, tagarada u Kagali ka Ibirahi wa ta n uwenishike u ucira. Yesu gonuko ta gba udaraka pi ili i gbani. Gogo-na upityanangu n eyi u kukpunka ta ama ure a tuwa evu n Kashila.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Tsupige tsu Maku ma Kashila (1:1-4)

Yesu la ta atsumate a zuba (1:5-2:18)

Yesu la ta Musa n Joshuwa (3:1-4:13)

Yesu la t̄a Magono ma Adar̄akpi (4:14–7:28)
 Yesu tuko t̄a kazuwamgbani ka shinga (8:1–
 9:22)
 Udar̄akpa u Yesu kuten ka koshi (9:23–10:31)
 Ama a Kashil̄a a roku aza d̄a a'ari n upityanangu
 u pige (11:1–40)
 Tono iryoci i Yesu (12:1–13:19)
 Kvasu ka makorishi n idyani (13:20–25)

Yesu Kawauwi Maku ma Kashil̄a ma

¹ Caupa, Kashil̄a ka tsu dansa t̄a n̄a nkoshi n cau
 n tsunu a un̄a u ntsumate a ure kau-kau.

² Shegai gogo-na a'ayin a makorishi a na,
 Kashil̄a ka tsu yanka tsu t̄a kadyanshi a un̄a u
 Maku ma ne. Kashil̄a ka yan t̄a likimba n gb̄a ili
 i'ya i'ari pini a asuvu a ne a asu u Maku ma ne. Aya
 Kashil̄a ka danḡasai u woko uza u ili gb̄a.

³ Maku mi u lada t̄a adama a tsupige tsu Kashil̄a,
 kpam u rotso t̄a Kashil̄a ki derere. U tsu zuwa t̄a ko
 ndya wa i lyai kelime adama a akani u ne a ucira.
 An Maku mi ma zuwai ama a wokoi sarara a asuvu
 a unyushi u cingi u le, aku u dusuki a kukere ku
 ulyaki ku Kashil̄a Uza u Ucira Gb̄a a zuba.

Kawauwi ka la t̄a atsumate a zuba

⁴ Maku mi ma la t̄a atsumate a zuba cika, Kashil̄a
 kpam ka n̄aka yi kala ka ka lai a le cika.

⁵ Kpaci Kashil̄a ka tonuko atsumate a zuba ili
 i'ya u tonukoi Maku mi wa,
 “Ada Maku ma va.

Ara n woko d̄e Tata u vunu.” ◇

U doku t̄a dem u danai,

“Ma woko t̄a Tata u ne,

◇ 1:5 Ishp. 2:7.

eyi k_pam wa woko t_a Maku ma va.” ◇

⁶ K_pam a'ayin a d_a Kashil_a ka ciga ka suku maku ma kapala ma ne a likimba, u dana t_a,
“U k_an_a t_a g_ba atsumate a zuba a lyaka yi kayala.”

◇
⁷ Ili i'ya Kashil_a ka danai a kaci ka atsumate a zuba i'ya na,
“N zuwa t_a atsumate a zuba a v_a a woko tyoku u uwule.
N zuwa t_a agbashi a v_a a woko tyoku u aletsu a akina.” ◇

⁸ Shegai Kashil_a ka tonuko t_a Maku mi,
“Avu Kashil_a ka, k_pam tsugono tsu vunu tsa rongo t_a hal ubana.

Kalangu ka tsugono ka vunu ka afada a maci ka.

⁹ Va ciga t_a ili i'ya i lobonoi,
k_pam va kovo ili i cingi.

Da gai i zuwai Kashil_a, Kashil_a ka vunu, u d_angasa vu vi,

k_pam u n_aka vu tsupige tsa tsa zuwusa vu maz_anga.

Tsupige tsu na tsu la t_a tsa u n_akai aza d_a a buwai.”

◇
¹⁰ U dana t_a k_pam,
“Asheku, a kagita vu yan t_a likimba,
k_pam akere a vunu a yain zuba.

¹¹ A'ayin a'a t_a a utuwa a d_a ko uza bawu wa doku wa wene i'ya,

shagai avu va rongo t_a pini.

G_ba a ka kutsa t_a tyoku d_a kunya ku tsu kotso.

¹² Va ka_tal_a le t_a tyoku u kunya ku wambana.

A ka sava_da t_a tyoku u kunya ku cau.

◇ 1:5 2 Sam. 7:14. ◇ 1:6 U.Ml. 32:43. ◇ 1:7 Ishp. 104:4. ◇ 1:9 Ishp. 45:6-7.

Shegai avu va rongo t̄a tyoku d̄a var̄i,
k̄pam uma u vunu wa kotso wa.” ◇

¹³ Kashil̄a ka tonuko ko katsumate ka zuba ka te
ili i'ya u tonukoi Maku ma ne wa,
“Dusuku na a ulyaki u va,
hal she n zuwa atokulalu a vunu
a woko vu ili i utadanku a'ene.” ◇

¹⁴ Gb̄a atsumate a zuba a'ulu a d̄a a ka gbashika
Kashil̄a a d̄a, u tsu suku le t̄a a woko aḡangi a aza
d̄a a ka wusha iwauwi.

2

Iwauwi i tsunu i gbonguro ta

¹ U gan t̄a tsu kirana mai tsu toni ukuna u mayun
u d̄a a wenishike tsu. Tsu yan baci nala, tsa woko
wasasa wa.

² A wenike t̄a akani yi a mayun a d̄a, a d̄a Kashil̄a
ka nak̄ai atsumate a zuba a nak̄a nkoshi n cau n
tsunu. K̄pam gb̄a aza d̄a bawu a tonoi a d̄a, n aza
d̄a dem a 'yuwain a d̄a vi, a tsar̄a t̄a mavura ma ma
yain dere n ili i'ya a yain.

³ Tsu gonuko baci ugboji u tsunu a asu u iwauwi
i pige i na yi wa, nida tsa yawunsa tsa la a mavura
ma na mi? Asheku n kaci ka ne aya uza kagita
uza d̄a tukoi ukuna u iwauwi i na, k̄pam aza d̄a a
pan̄aka yi a wenike tsu t̄a an mayun d̄a.

⁴ Kashil̄a dem n kaci ka ne u wenike t̄a an akani
yi mayun d̄a a asu u d̄a u yansai gb̄a manyan ma
pige n iryoci n ikunesavu i ucira. U nak̄ai k̄pam
Kulu Keri ku ne a asu u uza d̄a baci dem u danḡasai.

Uza d̄a wa tuko tsu iwauwi

◇ **1:12** Ishp. 102:25-27. ◇ **1:13** Ishp. 110:1.

⁵ Kashilā ka dāngasa atsumate a zuba a lyai tsugono tsu likimba u savu u da wa tuwa wa, likimba u nala vi u da tsa dansaka gogo-na.

⁶ Tyoku da a korongi a asu u roku a asuvu a Tagarada u Kashila,
 “Ndya i tsu birika vu n ama?
 Ndya i zuwai vu lai udambula a kaci ka maku ma vuma?

⁷ Vu zuwai ucira u ne u kpaɗai urawa u atsumate a zuba a a'ayin kenu,
 vu cacika yi funi a kaci ka ne n tsupige n karinga.*

⁸ Vu zuwa yi u lyai tsugono tsu ili gba.” ◇

An Kashila ka zuwa yi u lyai tsugono tsu ili gba vi, ili i'a la i'ya bawu u lyai tsugono tsu ne wa. Shegai kotsu tsu wene ili i na yi i gita wa.

⁹ Uza da tsu wenei Yesu da, uza da ucira u ne bawu u rawai u atsumate a zuba a asuvu a a'ayin kenu. Shegai gogo-na a cacika yi de funi n tsupige n karinga, kpaci u pana ta ikyamba i'ya hal u kuwai adama a tsunu. Mayun da, adama a ukuna u shinga u Kashila u da, da Yesu kuwai adama a ama a likimba gba.

¹⁰ Kashila ka ka yain ili gba, kpam ko ndya wa i'a ta pini tsara i naka yi tsupige. Wa ciga ta u tsara mmuku ushani n da ma uwa a asu u tsupige tsu ne, adama a nala a da u zuwai Yesu tsara asu u ndishi u da wari dere n eyi, adama a tyoku da u panai ikyamba. Yesu da wa tonon ama ubana a iwauwi.

¹¹ Adama a nala, eyi n aza da u wulukpei vi, Tata u da u le u te. Adama a nala a da bawu Yesu wa pana uwono u da wa isa le atoku a ne.

---

* **2:7** Akorongi a cau a roku aza da a purai a tagarada u Kagali ka Ibrahi a kalatsa ta: “a'ayin kenu.” ◇ **2:8** Ishp. 8:4-6.

12 U tonuko t̄a Kashil̄a,
 “Ma tonuko t̄a atoku a va ili i va i'ya vu yain.
 Ma cikpala vu t̄a a 6olomgbono baci a lyaka vu
 kayala.” ◇

13 U doku t̄a u danai,
 “Ma wushuku t̄a n Kashil̄a.” ◇
 Kpam u danai,
 “Mpa na kabolo n̄a mmuku n 6a Kashil̄a ka n̄aka
 mu.”

14 Mmuku n Kashil̄a ama 6a n ikyamba n̄a
 mpasa, adama a nala Yesu dem n kaci ka ne u
 woko t̄a tyoku u le. Yan 6a u yain nala tsar̄a ukp̄a u
 ne u wacinsa Kalap̄ansi uza 6a w̄ari n ucira a kaci
 ka ukp̄a.

15 Nala u wusai gb̄a aza 6a a'ari a ndishi yavu
 agbashi gb̄a uma u le adama a uwonvo u ukp̄a.

16 Gb̄a tsunu tsu reve t̄a an Yesu tuwai tsar̄a u
 6anga mmuku n tsikaya m Ibirahi, shegai atsu-
 mate a zuba wa.

17 Adama a nala, Kashil̄a ka zuwa t̄a Yesu rotsoi
 ama a ne a ili gb̄a, tsar̄a u woko Magono ma
 Adarakpi ma le, uza 6a u tsu wenike asuvayali, uza
 6a kpam Kashil̄a ka wushuki n eyi. Nala kpam
 Yesu 6a wa fuda u n̄aka ufarakpa a asu u Kashil̄a,
 tsar̄a Kashil̄a ka cimbusuka ama unyushi u cingi
 u le.

18 Eyi n kaci ka ne u pana t̄a ikyamba kpam
 Kalap̄ansi ka modono t̄a tsar̄a u zuwa yi u nusa.
 Adama a nala gogo-na wa fuda t̄a wa 6anga aza 6a
 Kalap̄ansi ka modono tsar̄a u zuwa le a nusa.

3

Yesu la t̄a Musa

¹ Ama a va, Kashil̄a ka dangasa da t̄a i woko ama a uwulukpi a ne. Adama a nala u gan t̄a i rongo a ucibusa tyoku da Yesu wokoi kasuki ka Kashil̄a, kpam u wokoi Magono ma Adarakpi ma uwushuku u da tsa dansa.

² U yan t̄a ko ndya baci Kashil̄a ka tonuko yi u yain. Kashil̄a ka dangasa yi t̄a u yain manyan ma na mi, tyoku da Musa yain manyan ma Kashil̄a ka tonuko yi u yain gba a asuvu a Kuwa ku Kashil̄a.

³ Tsupige tsa Yesu tsarai tsu la t̄a tsa Musa tsarai, tyoku da tsupige tsa kamai ka tsu tsara tsu tsu la tsu kuma ki.

⁴ Mayun da an kuwa dem uza roku u da u tsu ma ka, shegai Kashil̄a ka kamai ka ko ndya wa.

⁵ Musa kagbashi ka Kashil̄a ka wushunki kuwa ku ne ka, kpam manyan ma ne ma woko t̄a iryoci i ili i'ya Kashil̄a ka wenike naha a kapala.

⁶ Shegai Kawauwi Maku ma Kashil̄a ma, kpam aya Kashil̄a ka wushunki kuwa ku ne. A tsa kuwa ku ne ki, tsu lya baci kelime n ugbama asuvu, kpam tsu lya baci kelime n uwushuku n ili i'ya tsu zuwai uma.

U kana t̄a tsu lyai kelime n utono Kashil̄a

⁷ Tyoku da Kulu Keri ku danai da,
“I pana baci kalagatsu ka Kashil̄a ara,

⁸ kotsu i ryagbaja wa,
tyoku da nkoshi n cau n de n yain.
A kpatalaka t̄a Kashil̄a kucina,
an a kondoi Kashil̄a a kakamba.

⁹ Kashil̄a ka dana t̄a,
‘A 'yuwunka mu t̄a cika

tsara a kondo mu,
 ko an u wokoi a wene ta
 ili i'ya n yain a asuvu a ayen a amangare yi.

¹⁰ Adama a nala n pana le ta upan, aku n danai:
 'Atakasuvu a le a tsu kpatalaka mu ta kucina
 maco,
 a 'yuwain uyan ili i'ya n tonuko le a yain.'

¹¹ N yan ta upan hal n tsinai,
 'A ka uwa a asu u uwunvuga u va wa, ko kenu.' ” ◇

¹² Ama a va, kiranai kotsu ko uza a asuvu a de
 u yain n katakasuvu ka kari n tsicingi ka kpm
 bawu ka wushuki wa. I cun i katakasuvu ka nala
 ka zuwa da ta ukpatalaka Kashila Uza u Uma
 kucina.

¹³ U kana ta i gbamatangu atoku a de kain dem,
 kpm u kana ta i lyai kelime n uyan nala hal a'ayin
 a buwa baci a da a ka isa "Ara." I yan baci nala wa,
 unyushi u cingi wa yinsa ta aza roku a de u zuwa
 le uryagbaji.

¹⁴ Tsu woko ta atoku a asuvu a Kawauwi tsu lya
 baci kelime n upityanangu u ucira u da tsari n u da
 tun a kagita hal ubana a makorishi.

¹⁵ Tagarada u Kashila u dana ta,
 "I pana baci kalagatsu ka Kashila ara,
 kotsu i ryagbaja tyoku da nkoshi n cau n de n
 ryagbajai wa.
 A kpatalaka ta Kashila kucina."

¹⁶ An ya a panai kalagatsu ka Kashila aku a
 kpatalaka yi kucina? Alya aza da Musa tonoi n ele
 u wutukpa le a Masar.

¹⁷ An ya kpm a zuwai Kashila ka panai upan
 hal ayen a amangare? Alya aza da a yain unyushi

u cingi kpam a kuwāi a kakamba, n ele dā u yain upan.

¹⁸ An ya Kashilā ka dansāka an u tsinai u da a ka uwa a asu u uwunvuga u ne wa, ko kenu? Aza dā a 'yuwan yi upanāka, alya wa dansāka.

¹⁹ Tsu tuwā tā tsu revei adama a ukpāda u uwushuku u le u dā a kpādaī uwa vi.

4

Asu u uwunvuga

¹ Kashilā ka yanka tsu tā kazuwamgbani ka tsa fuda tsa uwa asu u uwunvuga u ne. Adama a nala u kanā tā ya dem u kirana, tsarā uza u namba u uwa pini wa.

² Tsu pana tā akani yi tyoku dā aza a Isara'ila a panai. Shegai a 'yuwain upityanangu a ili i'ya a panai, akani yi tani a bāngā le wa.

³ Aṭsa aza dā tsu a pityanangi dā koshi tsa uwa asu u uwunvuga u ne. Aza dā kpam bawu a pityanangi, Kashilā ka dana tā,

“N yan tā upan kpam n tsinai,

‘A ka uwa asu u uwunvuga u vā wa, ko kenu.’ ” ◇

U dana tā nala ko an u wokoi u kotso de ufobuso a asu u uwunvuga u ne a a'ayin a dā u yain likimba.

⁴ A Tagarāda u Kashilā u yan tā kadyanshi a kaci ka kain ka shindere ka a'ayin a shindere, u da: “Kain ka shindere ka Kashilā ka wunvugai a manyan ma ne gbā.” ◇

⁵ Tsu yan t̄a dem kaṅeshi an u doki u danai a asu u roku, “Ama a na a ka uwa asu u uwunvuga u va wa!” ◇

⁶ Aza a kagita a da panai akani yi a tsara asu u uwunvuga vi wa, kpaci a pityanangu wa. Shegai mayun da ama roku a ka uwa t̄a asu u uwunvuga vi.

⁷ Adama a nala Kashila ka zuwai a'ayin a roku a da ama a ka uwa asu u wunvuga u ne, kpam a'ayin a nala yi a da u isaɪ “Ara.”

A barakpa t̄a cika an Kashila ka danai nala kahu u tuwa u dansa a una u Dawuda, an u danai, “Vu pana baci kalagatsu ka Kashila ara, kotsu vu ryagbaja wa.”

⁸ Uyamba u Ka'ana† u da Joshuwa† tonoi n ama a uwai vi, u da a asu u uwunvuga u savu u na vi wa. A da baci u da, Kashila kari ka yan kadyanashi a kaci ka kain ka uwunvuga ka roku ka ka tuwa wa.

⁹ Nala u wenike t̄a a'ayin a uwunvuga u ama a Kashila kotsu a rawa wa. A'ayin a uwunvuga a na, a'a t̄a ucun u uwunvuga u da Kashila ka wunvugai a kain ka Ashibi.

¹⁰ Uza da baci dem u uwai asu u uwunvuga u Kashila, wa wunvuga t̄a a'ayin a da baci u kotsoi manyan ma ne tyoku da Kashila ka wunvugai an u kotsoi uyan likimba.

¹¹ Asakai tsu matsai tyoku ufuda u tsunu tsara tsu uwa asu u uwunvuga u ne, kotsu uza u te u tsunu u rukpa, tyoku da a yain an a 'yuwain upana wa.

¹² Akani a Kashila a'a t̄a tyoku u ili i'ya i'ari n uma kpam i'ari n ucira. A la t̄a burundu u kulya u

---

◇ 4:5 Ishp. 95:11.

ɗa wari n unā u kulya u re. A tsu ɓatsa t̄a kapashi ka tsunu ka kari n uma a ɓatsa kpam kulu ka ka bana a asu u Kashilā. A tsu ɓatsa t̄a dem a mere ma alat̄u n mere ma a'ungu a atele a tsunu. A tsu wutukp̄a t̄a ili i'ya tsa ciga tsu sokongu a kateshe; wata, ili i'ya tsu tsu yawunsa n i'ya tsu tsu ciga.

¹³ Uza w̄a la wa sokongu ili a likimba aku Kashilā ka kp̄aɗa i'ya uwene wa. U tsu wene t̄a ili tyoku ɗa i'ari. Aya Kashilā ka u kan̄ai tsu tonuko gb̄a ili i'ya tsu yain.

Kawauwi ka Magono ma Adar̄akpi

¹⁴ Tsu lyai kapala n uɓanā n ugbami ili i'ya tsu da tsu pityanangi n i'ya. Tsu yain nala kpaci ts̄a t̄a n Magono ma Adar̄akpi, Yesu Maku ma Kashilā, uza ɗa u banai a zuba.

¹⁵ U reve t̄a an tsu sorukpoi. Kalap̄ansi ka mats̄ai ka zuwa yi unyushi u cingi a ure u ɗa baci dem wa mats̄a u zuwa tsu tsu yain unyushi u cingi, shegai Kawauwi ka yan unyushi u cingi wa.

¹⁶ Adama a nala as̄aka tsu tuw̄ai a asu u Kashilā bawu uwonvo. Aya uza ɗa u yain ili i shinga ubana a asu u ama. A'ayin a ɗa baci dem tsu yain nala, wa yanka tsu t̄a tsishinga kpam u ɓanga tsu a'ayin a ɗa tsa ciga u ɓanga tsu.

5

¹ Kashilā ka tsu dangasa t̄a Magono ma Adar̄akpi a asuvu a ama aku u nāka yi manyan ma wa bansa a kapala ka Kashilā a unā u ama a'ayin a unāka kunē, u yain kpam uɗar̄akpa adama a unyushi u cingi u ama vi.

² Magono ma Adar̄akpi mi mā t̄a dem usorukpi tyoku u ama ɗa a buwai. Ili i'ya i zuwai u tsu tono

ben n aza da a ka nususa i'ya, kpaci a reve an ili i'ya a ka yansa vi unyushi u da wa.

³ An u wokoi wari usorukpi, u kana ta u yain ufarakpa adama a unyushi u cingi u ne, aku u yain kpm ufarakpa adama a unyushi u ama a ne.

⁴ Ko uza wa naka kaci ka ne tsupige tsu uwoko Magono ma Adarakpi wa. Uza da Kashila ka dangasai koshi aya u tsu woko Magono ma Adarakpi, tyoku da u isa Haruna.†

⁵ Nala dem wari n Kawauwi. U bidiga kaci ka ne tsupige tsu uwoko Magono ma Adarakpi wa. Kashila ka ka tonuko yi,
“Ada Maku ma va.

Ara n woko de Tata u vunu.” ◇

⁶ A asu u roku kpm, Kashila ka dana ta,
“Va woko ta katarakpi hal ubana,
tyoku da Malikisada† wari katarakpi.” ◇

⁷ A'ayin a da Yesu wari a likimba, u folo ta Kashila uza da wari n ucira u da wari wa wauwa yi a ukpa, u folo yi n kushen cika n meshi. Kashila ka panaka yi ta adama a unaka kaci ka ne u da u nakai.

⁸ Ko an u wokoi Yesu Maku ma Kashila ma, u rot-songusu ta upanaka adama a upana u ikyamba.

⁹ An u kotsoi uyan ili i'ya i gain u yain, u woko ta uza da u tsu zuwa ama a tsara iwauwi hal ubana, aza da a ka yansa ili i'ya u tsu tonuko le a yain.

¹⁰ Nala Kashila ka zuwa yi u woko Magono ma Adarakpi tyoku u Malikisada.

Kotsu i asaka utono Kashila wa

11 Tsā tā n ili ushani i'ya tsa dana a kaci ka ili i na yi, shegai wa wuyana tā ukasana, an u wokoi i tsu bidya ukuna go wa.

12 I ɓarākpā tā an i'ari a asuvu a Atoni, kpam u gan tā a dana gogo-na ya wenishike tā aza roku. Shegai u wokoi eɗa ya ciga a gono a wenishike ɗa uwenishike u kagitā u akani a Kashilā. Tyoku u mmuku n shili n ɗa n buwai kucomu ɗa i'ari, n u ɗa ya lya ilikulya.

13 Uza ɗa baci bawu a kasai mani, u reve ili i shinga ko i cingi wa.

14 Shegai aza ɗa a gbojoi, a tsu lya tā ilikulya i'ya bawu mmuku n shili ma fuda ma lya, kpam a tsu rongo tā a urotsongusu a reve ili i'ya i takpanai ili i shinga n i cingi.

6

1-3 U gan tā a dana i reve ɗe uwenishike u kagitā u na vi, u ɗa wari dere n uwenishike u mmuku n shili. Wata, ukpatalaka u ili i'ya ya tuko ukpā kucinā, kpam dem n upityanangu n Kashilā. Uwenishike a kaci ka ukuna u ulyuɓugusu n utadangusu u akere. Uwenishike a kaci ka u'yangā u akushe n ukuna u afada a ɗa bawu a ka kotso, i'a tā dem pini a asuvu a uwenishike u kagitā. Gbā u gan tā a dana i reve i'ya ɗe. Adama a nala, tsa yan kadyanshi a kaci ka le gogo-na wa, shegai Kashilā ka wushuku baci, tsa lya tā kapala tsu yain kadyanshi ka ili i'ya i yain dere n aza ɗa a gbonguroi.

4 Ama roku a asakā baci upityanangu n Kawauwi, ko uza wā la wa zuwa le a kpatala kpam wa. Caupa, ama a na a wusha tā katyashi

ka Kashilā kpm a pedei kune ku ne cika. Ama a na yi dem a wusha tā Kulu Keri ki.

⁵ A reve tā tyoku dā kadyanshi ka Kashilā ka yankpai, kpm a wushai ucira a'ayin a dā Kashilā ka lya tsugono.

⁶ An a wushai ili i nala yi gbā, aku a kpatalākai Kawauwi kucina. Wa yan a zuwa icun i ama a nala yi a kpatala kpm wa, kpaci Maku ma Kashilā ma kpm a doki a ka wuna a mawandamgbani an a 'yuwain yi. Uwono u dā a ka zuwusa yi a kapala ka ama gbā.

⁷ Ama roku tyoku u uyamba u dā u tsarai ilyushi ushani u dā a'ari. U naka tā ama dā a cimbai pini vi ilimaci i shinga, aku Kashilā ka zuwukai uyamba vi unā u shinga. ⁸ Ama roku tyoku u uyamba u dā u tsu wutukpusa awana a dā a'ari n mete ma cingi, kpm wa matsa ili wa. A ka barakpa wa, Kashilā ka yanka tā uyamba u nala vi unā kpm akina a kulatangu u dā.

⁹ Ama a va aza dā ma ciga, ko an tsu yain kadyanshi ka na, tsari n kadambula n adā wa, kpaci tsu reve tā i'a tā a ure u shinga, ure u iwauwi.

¹⁰ Kashilā ka tsu yan tā afada a ure u dā u lobonoi. Wa ciba tā manyan ma vu yain, kpm dem wa ciba tā uciga u dā vu wenike yi an vu banga ama a ne, kpm va lya kapala n vu banga le hal n gogo-na.

¹¹ Ili i'ya tsu lai n uciga i'ya i matsa ulya kapala nala hal ubana a makorishi, tsara i tsara ili i'ya i zuwukai uma.

¹² Tsa ciga i woko awonvoli wa. A unā u nala, tonoi iryoci i aza dā a ka wusha ili i'ya Kashilā ka

zuwamgbanai adama a upityanangu n ahankuri a le.

Kashilā ka tsu yan tā i'ya u zuwamgbanai

¹³ An Kashilā ka yankai Ibrahi kazuwamgbani, u tsinai u yain ili i'ya u zuwamgbanai. U tsinai n kala ka ne, adama a da uza roku wā la u lai Kashilā wa.

¹⁴ U danai, “Mpa, Magono ma Zuba ma zuwuka vu ta unā u shinga, kpam ma nākā vu tā ntsikaya ushani!” ◇

¹⁵ Ibrahi vanai u wene ushadangu u ukuna vi n ahankuri, aku u tsarai ili i'ya Kashilā ka zuwamgbanai.

¹⁶ Ama a ka tsina baci, n uza da u la le tsupige da a tsu tsina. Utsina u le u wenike tā ili i'ya a danai vi mayun da, kpam u tsu tuko tā utyoku u kananamgbani.

¹⁷ Kashilā dem u tsina tā tsarā ama da a ka wusha ili i'ya u tsinakai vi, a reve mayun da bawu wa savaḍa ili i'ya u foḅusoi.

¹⁸ Ili i re i na yi ya savaḍa wa: Kashilā ka yan kaḅan wa, u zuwamgbana baci. Kpam u tsina baci, wa yan kaḅan wa. Ili i na yi i tsu gbamatangusu tsu tā aṭsu aza da tsu sumai ubana a asu u Kashilā tsarā u wusa tsu. I tsu nākā tsu tā ucira tsu ḅānā uzuwa u uma u da u nākā tsu.

¹⁹⁻²⁰ Uzuwa u uma u nāla wā tā n ugbami a uma u tsunu, tyoku da kashamkpatsu ka kpatsu ka tsu shamkpa kpatsu a asu u te. Uza da tsari n uzuwa u uma u tsunu ara ne, aya Yesu, uza da walai a asu u kunya ka a ḅarākpai a utsutsu ubana a Asu u da u Lakai Uwulukpi† a zuba. Adama a tsunu a da u

---

◇ 6:14 Kag. 22:17.

yain nala. U wokoi Magono ma Adarākpi ubana, kadarākpi ucun u Malikisada.

7

Malikisada kadarākpi

¹ Malikisada na vi magono ma ilyuci i Salem ma, kpm kadarākpi ka Kashilā ka Zuba ka. A'ayin a dā Ibirahi lyai kuvon ku ngono n nishi wa gono a kuwa, Malikisada wuta tā u ba u zuwuka yi unā u shinga. ◇ ² Aku Ibirahi naka yi i te a asuvu a ili kupa a asuvu a gba i'ya dem u tukoi a asu u kuvon vi. Ili i kagita i'ya tsa ciga tsu dana a kaci ka Malikisada i'ya, kalen ka kala ka ne ka “magono ma ma yansa ili i maci.” Aya dem “magono ma ndishi n shinga,” kpaci kalen ka Salem ka “ndishi n shinga.”

³ Ko uza u reve tata ko mma u Malikisada wa. Ko uza wā la kpm u revei asu u dā a wuta wa, ko a'ayin a dā a matsa yi, ko kpm a'ayin a dā u kuwai wa. Wā tā tyoku u Maku ma Kashilā kpm wa woko tā kadarākpi ubana.

⁴ Wene ve tyoku dā Malikisada wari n tsupige! Ko Ibirahi, makoshi ma cau ma pige ma aza a Isara'ila, u reve tā tyoku dā Malikisada wari n tsupige a'ayin a dā u naka yi i te a asuvu a kupa a ili i'ya u tsarai a asu u kuvon.

⁵ Mele ma wenishike tā u kana tā mmuku n tsikaya ma Ibirahi n naka mmuku n tsikaya n Levi† n dā mari adarākpi ili i te a asuvu a kupa a ili i'ya a tsarai, ko an u wokoi mmuku n tsikaya m Ibirahi n dā dem.

◇ 7:1 Kag. 14:17-20.

⁶ Malikisada wā a asuvu a kaletsu ka aza a Levi wa, shegai u wusha tā i te a asuvu a kupa ara Ibirahi. Kpam u zuwuka tā Ibirahi unā u shinga, uza da u wushai kazuwamgbani icun kau-kau ka Kashila.

⁷ Ya dem u reve tā an uza da baci wari n ucira u da wa zuwuka uza roku unā u shinga, u la tā uza da wa wusha unā u shinga vi tsupige.

⁸ Adarākpi a tsu wusha tā i te a asuvu a kupa a ili i'ya ama a tsarai, ko an u wokoi ele dem aza da a ka kuwā alya. Shegai gbā n nala, Malikisada la le tā tsupige, kpaci Tagarada u Kashila u wenishike tā an wari n uma.

⁹ Tsa fuda tā gbam tsa dana an mmuku n tsikaya n Levi, aza da a tsu wusha i te a asuvu a kupa yi, ele dem a naka tā i'ya an Ibirahi nakai vi.

¹⁰ Kotsu a matsa Levi wa, shegai aya pini a ikyamba i makoshi ma cau ma ne Ibirahi a'ayin a da Malikisada gawunsai n Ibirahi vi.

¹¹ Ko an u wokoi Mele ma Musa ma danai, u kana tā kadarākpi ka woko matsikaya ma Levi, adarākpi yi a ka fuda a ka zuwa ama a woko ama a maci wa. Adama a nala u kana tā a tsara kadarākpi tyoku u Malikisada, shegai uza da u wutai a kumaci ku Haruna wa.

¹² Iacun i kadarākpi ka roku kau ka wuta baci, u kana tā Mele ma sava da dem.

¹³ A kaci ka Kawauwi ka tsa dansa ukuna u na vi, uza u kaletsu ka roku kau. Ko uza a asuvu a kaletsu ka nala ki kotsu u yan manyan tyoku u kadarākpi a asudarākpa wa.

¹⁴ Ya dem reve tā an u wutai a asuvu a kaletsu ka Yahuza,† kpam kotsu Musa wari u dana an ko

kadarākpi ka te ka wuta a kaletsu ka nala ki wa.

Kawauwi ka ta tyoku u Malikisada

¹⁵ Na woko ta a kateshe karara an kadarākpi ka roku ka tuwai tyoku u Malikisada.

¹⁶ A isa vuma u nala vi kadarākpi adama a akaya a ne ko kpm adama a mele wa, shegai adama a ucira u uma u da bawu a ka wacinsa.

¹⁷ Tagarada u Kashila u yan ta kadyanshi a kaci ka ne,

“Avu kadarākpi ka hal ubana, tyoku da Malikisada wari kadarākpi.” ◇

¹⁸ Gogo-na a zuwa de mele ma cau a ikengi, kpaci ma n ucira wa, kpm ma wokoi ili i gbani.

¹⁹ Mele ma Musa ma zuwa ko ndya wa i woko i maci wa. Shegai gogo-na Kashila ka naka tsu ta ili i shinga i'ya tsa zuwuka uma. Nala kpm tsari a uraba evu n Kashila.

²⁰ Kashila ka tsinai u da Kawauwi ka woko ta kadarākpi hal a ubana, shegai u yanka ko kadarākpi ka te nala wa.

²¹ A kaci ka Yesu ka koshi u danai, ‘Mpa, Magono ma Zuba, n tsina ta, kpm ma savaɗa katakasuvu ka va wa, ko kenu. ‘Avu kadarākpi ka hal ubana.’ ” ◇

²² Yesu da zuwai kazuwamgbani ka shinga ka nala ki ka woko mayun, kpm kazuwamgbani ki ka la ta ka Kashila ka yankai Musa.

²³ Caupa, kadarākpi ka kuwa baci, wa lya kelime n uwoko kadarākpi wa. Adama a nala a da a tsarai adarākpi ushani.

24 Shegai Yesu woko t̄a kaḍar̄akpi ubana, tsuḍar̄akpi tsu ne tsa kotso wa.

25 Adama a nala, aya w̄ari gogo-na hal n maco, uza ḍa wa fuda wa wauwa aza ḍa a ka tuwusa a asu u Kashila a kukere ku ne. Wa t̄a n uma hal ubana tsara u folusuko le Kashila.

26 Yesu ḍa icun i Magono ma Adar̄akpi ma tsa ciga, kpaci u tsu banga tsu t̄a a ure gba. Ili i'ya u tsu yan i tsu zuwa t̄a Kashila ka pana kayanyan. Wa n unyushi wa. Kashila ka pecene yi t̄a n ama a likimba aza a unyushi u cingi. U naka yi asu u ḍa u lakai tsupige gba gba a zuba.

27 Wa tyoku u Ngono ma Adar̄akpi n ḍa n buwai wa, aza ḍa kain dem she a yan uḍar̄akpa adama a unyushi u cingi u le n unyushi u cingi u ama ḍa a buwai. Shegai kuten ka koshi Yesu nakai kaci ka ne tyoku u uḍar̄akpa a zuba u mawandambani adama a ama, kpam u lobono t̄a hal ubana.

28 Mele ma wushuku t̄a vuma u woko Magono ma Adar̄akpi ko an u wokoi vuma shadangu wa. Kashila ka naka t̄a Musa Mele a kagita. An nala u wurai, aku u tsinai u zuwai Maku ma ne uza ḍa wari ushadangi ma woko Magono ma Adar̄akpi hal ubana.

8

Kawauwi ka Magono ma Adar̄akpi

¹ Ili i pige i'ya tsa dansa i'ya na: Tsa t̄a n Magono ma Adar̄akpi uza ḍa u dusuki a ulyaki u karatsu ka tsugono ka Kashila Uza u Ucira Gba a zuba.

² Magono ma Adar̄akpi ma tsunu a Asu u ḍa u Lakai Uwulukpit̄ u ḍa wa gbasha, asu u ulya u

kayala u mayun u da Kashilā ka yain, ama da a yain asu vi wa.

³ Magono ma Adarakpi dem ma ta n manyan ma unakasa kune n ufarakpusa ubana a asu u Kashila. Nala dem Magono ma Adarakpi ma tsunu u kana ta dem u naka Kashila kune ku ili i roku. ⁴ Wari baci na a likimba, wari wa woko kadarakpi wa ko kenu, kpaci adarakpi a da pini na, aza da a ka tono Mele a asu u unaka Kashila kune.

⁵ Manyan ma adarakpi a ka yan, iryoci i'ya koshi ko kpam kulu ka ili i'ya i'ari a zuba ka. Ili i te i'ya dem n Musa. An Musa wa fobuso uyan Katani ka Kvasu, Kashila ka tonuko yi, "CiBa a'ayin a da wari a masasa, n tonuko vu ta derere tyoku da va yan ka. Vu kirana vu yain ka nala derere." ◇

⁶ Shegai manyan ma tsuadarakpi ma Kashila ka nakai Yesu ma la ta ma a nakai adarakpi a da a buwai. Aya ka'uwi ka mere ka kazuwamgbani ka savu ka Kashila n ama, kpam kazuwamgbani ka nala ki ka la ta ka cau. Nala u woko ta an ili i'ya Kashila ka yain a kazuwamgbani ka savu i la ta i ka cau.

⁷ Kazuwamgbani ka kagita kari ka fuda baci ka yain ili gba, ili i'a la i'ya ya zuwa a yain ka ire wa.

⁸ Shegai Kashila n kaci ka ne u wenei ka tyoku da ka gain ka woko wa, da u danai:

"N tonuko da, a'ayin a'a ta a utuwa, a da ma yan kazuwamgbani ka savu n aza a Isara'ila n aza a Yahuza.

⁹ Kazuwamgbani ka na ka woko icun i kazuwamgbani ka n yain n akaya a le,

---

◇ 8:5 Uwt. 25:40; Uwt. 26:30.

an n kaṅa le n akere n wutukpa le a uyamba u
Masar wa.

Shegai a tono ka wa,
aku n kpatalaka le kucina.

¹⁰ A'ayin a ka tuwa ta a da ma yan kazuwamgbani
ka savu
n aza a Isara'ila.

Mpa, Magono ma Zuba, ma zuwa ta mele ma va
a asuvu a le tsara a reve ma,
kpam ma korongu ta ma a atakasuvu a le
tsara a toni ma.

Ma woko ta Kashila ka le,
kpam a ka woko ta ama a va.

¹¹ Ama a ka doku kpam a wenishike atoku a le wa,
a dana,

'Revei Magono ma Zuba,'
kpaci gba a ka reve mu ta,

ili i'ya i kana i uza u kenu ubana uza da u lakai
kalen gba.

¹² Kpaci ma cimbusuka le ta tsicingi tsu le
kpam ma doku ma ciba unyushi u cingi u le wa, ko
kenu." ◇

¹³ An Kashila ka yain kadyanshi ka kazuwamg-
bani ka savu ki, ka cau ka ka buwa kpam n
manyen wa. Ko ndya baci i kutsai kpam i wowoi,
i yan la vi de evu n upuwan.

9

Mele ma cau a kaci ka ulya kayala

¹ A kazuwamgbani ka kagita ka Kashila ka yain
n aza a Isara'ila, u tonuko ta ama derere tyoku da
a ka lya kayala, kpam dem u tonuko le ta tyoku da

◇ 8:12 Iri. 31:31-34.

a ka yan Katani ka Kavasu, asu u da a ka lya kayala ki.

² A yan ta katani ka a pecei apashi a re. A asuvu a kapashi ka kagita a asu u da kashamkpatsu ka macikalu n teburu u da a tsu zuwusa iburodi i uwulukpi i'ya a tsu tukuso kune a asu u Kashila u da. Kapashi ka na ka a isai Asu u Uwulukpi.

³ Kunya ku ubaraka a utsutsu ka ka pecei a'unu ka pini. A isai kapashi ka ire ki Asu u da u Lakai Uwulukpi.†

⁴ Asuvu a kapashi ka nala ki asudaraka u da a gbarai n zinariya u da pini, asu u da a tsu runuk-pusa ili i magulani. Kpam Akpati u Kazuwamgbani† u madanga, u da a kumanai n zinariya gba abon a ne wa ta dem pini. Asuvu a Akpati vi ili i tatsu i'ya pini: I kagita, magbodo ma zinariya ma a shadangi n mana† ma pini. Kpam kalangu ka Haruna ka ka topoi ka pini. Agbagala a atali a re a da a korongi Mele Kupa a da dem pini.

⁵ A zuba u Akpati vi a ruma ta pini a'ulu a ili i uma* i re i ashan i'ya ya wenike Kashila ka ta pini. A barakpai ashan a le a zuba u kakimbatsu ka Akpati u Kazuwamgbani vi, a asu da Kashila ka tsu cimbusa unyushi u cingi. Shegai tsa fuda tsa dana ko ili a kaci ka ukuna u nala vi gogo-na wa.

⁶ A kotso baci ufofuso ili gba nala, adarakpi yi a tsu bana ta asuvu a kapashi ka kagita kain dem a yain manyan ma le.

⁷ Shegai Magono ma Adarakpi ma koshi ma tsu uwa a asuvu a kapashi ka ire, kpam dem kuten ka u tsu yan nala a kayen. Wa uwa Asu u da u Lakai

---

* **9:5** Zinariya da a rumai tsara u woko ili i na yi hal n ashan. N Tsigana “kerubobin” da a tsu isa i'ya.

Uwulukpi bawu u ɓanai mpasa wa. U tsu naka ta n da kune ubana a asu u Kashila adama a unyushi u cingi u ne, n u da ama a yain bawu a revei.

⁸ Nala dem ure u da Kulu Keri ku tsu dana, Katani ka Kavasuu ka buwa baci asu u ulya kayala, uza wa la wa uwa Asu u da u Lakai Uwulukpi yaa wa.

⁹ Naha iryoci i a'ayin a gogo-na i'ya. Nala u wenike ta an kune n uɗaraka u da a nakasai wa fuda wa zuwa katakasuvu ka uza da wa lya kayala ka woko sarara tyoku da u gain ka woko wa.

¹⁰ Ili i'ya i zuwai nala tani i'ya, an u wokoi ili i nala yi ukuna u ilikulya n kuso n uɓacangusu u da. Mele ma na mi adama a ikyamba a da, kpm Kashila ka zuwai a toni ma hal utuwa a'ayin a ure u savu u ne.

Mpasa n Kawauwi

¹¹ Gogo-na Kawauwi ka woko de Magono ma Adaraki a zuba u ili i shinga i'ya i rawai. U uwai a asu u ulya kayala a zuba u da lai tsulobo. Akere a ama a da a yain u da wa, kpm dem kaɓon ka likimba ka wa.

¹² Kuten ka kpm a'ayin gba u bankai mpasa a Asu u da u Lakai Uwulukpi, shegai mpasa ma nryadiga na ndyondyom n da wa. U bidyai mpasa n ne, an u yain nala, u tsaraka tsu uwusa u da bawu wa kotso.

¹³ Caupa, ama a'a baci n ashinda, ikyamba i le i tsu woko ta uwulukpi kaɗaraki ka vishanasaka le baci mpasa ma nlala n aboburo kpm u polusuko le baci kakomo ka a tsarai a manuku ma kanaka ma a runukpai.

14 Shegai Kawauwi ka yan unyushi u cingi wa ko kenu, aku u nakai kaci ka ne kune ubana a asu u Kashila asu Kulu Keri ka kari n uma u da bawu wari n utyoku. Ili i'ya i zuwai mpasa n ne n lai ucira cika da la vi, aku u zuwai atakasuvu a tsunu a wokoi uwulukpi a asuvu a ili i'ya ya tuko ukpa. Gogo-na tsa fuda ta tsa gbashika Kashila Uza u Uma!

15 Adama a nala Kawauwi ka ka'uwi ka mere ka kazuwamgbani ka savu, tsara aza da Kashila ka isa i a tsara unu u shinga u da bawu wa kotso, u da Kashila ka yain kazuwamgbani. Ili i na yi u yan ta i'ya an Kawauwi ka kuwai da u wutukpai ama a asuvu a unyushi u da a yain an a ka tono kazuwamgbani ka kagita.

16 Ucuu u kazuwamgbani ka na, ka ta tyoku da vuma u tsu korongu tagarada wa ciga baci a peci udukuyan u ne u tuwa u kuwa baci. Shegai a ka pece u da wa she a'ayin a da ya dem u revei an vuma vi u kuwai.

17 Tagarada vi wa n ucira wa she uza da u korongi u da vi u kuwa. Uza wa la wa fuda wa wusha ili i vuma vi wa, wa baci n uma.

18 Ili i'ya i zuwai bawu kazuwamgbani ka kagita ka shamgba i'ya la vi she na mpasa ma ukpa.

19 An Musa tonukoi ama gba Mele mi, aku u kenei mpasa ma ndyondyom na nryadiga u bolomgbonoi n mini. U bidyai tsileme tsu ncon tsa a gonukoi san kpam u bidyai avuku a maderiweni u vishanangusuki zuba u tagarada u Mele n ama gba.

20 U danai, "Mpasa n da n shamkpai kazuwamgbani ka Kashila ka danai i toni n da na."

²¹ Nala dem Musa vishanangusi mpasa a Katani ka Kavasū n ili i'ya gb̄a a tsu yanka manyan a asu u ulya kayala.

²² Mele mi ma danai gb̄a ko ndya wa a vishanaka i'ya mpasa tsarā i woko uwulukpi. Kpam Kashilā ka cimbusa unyushi u cingi bawu mpasa ma ukpa wa.

Ukpa u Kawauwi u takpa ta unyushi

²³ Ili i'ya i zuwai a wulukpei Katani ka Kavasū n ili i'ya i'ari pini na mpasa ma nnama i'ya gai la vi. Naha gb̄a iryoci i ili i'ya i'ari a zuba i'ya koshi. Shegai udarakpa u da u tsu zuwa ili i zuba i woko uwulukpi u la ta udarakpa u nnama.

²⁴ Kawauwi ka uwa a Asu u da u Lakai Uwulukpi u da ama a yain wa, ili i'ya i'ari iryoci i ili i'ya i'ari a zuba koshi. U banai a zuba vi kpam gogo-na nte u wari de n Kashilā wa banga tsu.

²⁵ Adama a da wa rongo u nakasa kaci ka ne maco da u banai a zuba wa, tyoku da Magono ma Adarakpi ma likimba ma tsu rongo u uwusa a Asu u da u Lakai Uwulukpi kayen dem tsarā u yain udarakpa u manama.

²⁶ A da baci wari u yain udarakpa u kaci ka ne kayen dem, an wari u pana ikyamba ushani ili i'ya i bidyai a'ayin a da yain likimba. Shegai a unā u nala, u tuwai kuten koshi evu n makorishi ma a'ayin, tsarā u takpa ucira u unyushi u cingi ubana, an u kuwai tyoku u udarakpa adama a tsunu.

²⁷ U kana ta ya dem u kuwa kuten, aku Kashilā ka yanka yi afada.

²⁸ Kuten ka Kawauwi ka kuwai koshi, tsarā u takpa unyushi u ama ushani. Shegai u gono baci,

unyushi u cingi u ɗa wa takpa wa. Tuwa ɗa wa tuwa tsara u wauwa aza ɗa a ka vana yi.

10

Uɗarɗkpa u buwa kpam wa

¹ Mele ma Musa tyoku u kulu ku ili i maci i'ya ya tuwa ɗa mari. Shegai kulu ku nala ki ka ili i maci yi wa, kpaci ka wutukpa ama asuvu a unyushi u cingi u le wa, ko an u wokoi a tsu yansa uɗarɗkpa kayen dem.

² Mele mari ma zuwa le baci a woko sarara tyoku ɗa u gain a woko, she a'ari a asaka uyansa uɗarɗkpa. Kashila kari ka za ta unyushi u cingi u aza ɗa a ka lya kayala kuten kpam a'ayin gba, uyawunsa u atakasuvu a le kpam wa yan n ashinda wa.

³ Shegai nala wari wa! Uɗarɗkpa u naha vi cibusa u ɗa u tsu zuwa a cibusa unyushi u le kayen dem.

⁴ An u wokoi mpasa ma aboburo na nryadiga ma fuda ma takpa unyushi u cingi wa, ko kenu.

⁵ An Kawauwi ka tuwai a likimba, u tonukoi Kashila,

“Va ciga uɗarɗkpa u nnama n kune ku ilya wa. Shegai vu naka mu ikyamba tsara n panaka vu.

⁶ Nnama n ɗa a runukpai a asuɗarɗkpa n kune adama unyushi u cingi, vu tsu pana kayanyan ka le wa.

⁷ Aku n danai, ‘Mpa na, n tuwa ta n yanka vu ili i'ya va ciga, Kashila, dere tyoku ɗa a korongi a kaci ka va a Tagarada u Kashila.’ ” ◇

◇ 10:7 Ishp. 40:6-8.

⁸ Kawauwi kari ka dana ta bacipa, “Va ciga udarakpa n kune wa, kpam vu tsu pana u da kayanyan wa. Va ciga udarakpa u urunukpa n kune ku takpa unyushi u cingi wa.” (Udarakpa u na vi gba Mele ma ma zuwai a yain u da.)

⁹ Aku u danai, “Mpa na Kashila, n tuwa ta n yain ili i'ya va ciga.” Adama a nala, Kashila ka takpai gba udarakpa u kagita, tsara u zuwa udarakpa u ire.

¹⁰ An Yesu Kawauwi u yain ili i'ya Kashila ka ciga yi u yain, tsu tsara uza u unyushi u cingi an u yankai ikyamba i ne udarakpa kuten koshi kpam gba a'ayin.

¹¹ Caupa, adarakpi a yansai manyan ma le kain dem, a lyai kapala n udarakpusa u da bawu wa takpa unyushi u cingi.

¹² Shegai Kawauwi ka nakai kaci ka ne u wokoi udarakpa u shinga kuten koshi u da wa yan manyan bawu utyoku. Gogo-na wa ta ndishi a ulyaki u Kashila.

¹³ Kpam nte wa rongo de hal she Kashila ka zuwa atokulalu a ne a kere ka adeshikpetsu a ne.

¹⁴ N udarakpa kuten ku nala ki, u zuwai ama a wokoi uwulukpi hal ubana tyoku da u gain a woko, aza da Kashila ka zuwai a woko ama a ne.

¹⁵ Kulu Keri ku tonuko tsu ta dem ukuna u na. U gita ta u danai:

¹⁶ “Magono ma Zuba ma danai, ‘A'ayin a ka tuwa ta a da ma yan kazuwamgbani ka savu n ele. Mpa, Magono ma Zuba, ma zuwa ta mele ma va a atakasuvu a le kpam ma korongu ta ma a asuvu a le tsara a toni ma.’”

17 Aku u doku u danai:
 “Ma doku kpam ma ciba unyushi u cingi u le
 n ili i cingi i'ya a yansai wa, ko kenu.” ◇

18 A'ayin a da baci Kashila ka cimbusai unyushi
 u cingi, ili i'a la ya zuwa kpam a yain udarakpa wa.

Lya kapala n upityanangu n Kashila

19 Ama a va, tsa uwa ta a Asu u da u Lakai
 Uwulukpi* bawu uwonvo adama a mpasa n Yesu.

20 U naka ta ikyamba i ne tsara i kukpunka
 tsu ure u savu u da wa banka uza a asu u uma!
 Kpam ure u na u banka tsu ta asuvu n kunya ka
 a barakpai a utsutsu, Kawauwi ka la vi.

21 Tsa ta n Magono ma Adarakpi ma pige uza da
 wa lya tsugono tsu kuwa ku Kashila a zuba.

22 Adama a nala, tsa fuda ta tsa bana evu n
 Kashila. Tsu yain nala n katakasuvu ka te kpam
 bamu n malala. Mpasa n Kawauwi n za ta ataka-
 suvu a tsunu, kpaci a da a tsu rongo ta ucibusu n ili
 i cingi i'ya tsu yansai, shegai u woko ta yavu a za
 tsu ta gba gba n mini ma mari uwulukpi.

23 U kana ta tsu kana uzuwa u uma u da tsu
 danai u tsunu u da n ugbami, kpaci tsu wushuku
 ta Kashila ka yan ili i'ya u zuwamgbani.

24 Asakai tsu yawunsai kabolo tyoku da tsa
 wenike uciga a asu u ama n uyansa ili i shinga.

25 Ama roku a tsu bolomgbono a asu u ulya
 kayala wa, shegai tsu yain tyoku u le wa. Tsu
 lyai kapala n ugbamatangusu atoku a tsunu, an u

◇ **10:17** Iri. 31:33-34. * **10:19** Kunya ka a barakpai a utsutsu vi,
 ku pecene ta Asu u Uwulukpi n Asu u da u Lakai u Uwulukpi u Kuwa
 ku Kashila. Ku kara ta a'ayin a da Yesu kuwai tsara u wenike an
 Kashila ka wushunki ko ya wa u tuwa ara ne karara.

wokoi tsu revei kain ka ugono u Asheku ka yan de evu.

²⁶ Tsu Iya baci kapala n uyansa unyushi u cingi daun cina tani tsu reve de ukuna u mayun, udarakpa wa kpm la u da a ka doku a ka yan adama unyushi u cingi wa.

²⁷ A unā u nala, ili i'ya i buwai she tsu vana n uwonvo afada a da a ka tuwa n akina a kasudugbate cika a da a ka wacinsa atokulalu a Kashila!

²⁸ Ama a re ko ama a tatsu a sapula baci uza an u 'yuwain utono Mele ma Musa, she a wuna yi bawu iyali.

²⁹ Uza u 'yuwan baci unaka Maku ma Kashila karinga, nala u la ta u'yuwan Mele ma Musa tsicingi. Kpm uza tuko baci mpasa n kazuwamgbani n da ma gonuko tsu uwulukpi uwono, u la ta dem u'yuwan Mele ma Musa tsicingi. Kpm hal n gogo-na, uza wisha baci Kulu Keri uza da u tsu wenike tsu ukuna u shinga, u la ta dem u'yuwan Mele ma Musa tsicingi. Iacun i ama a nala, mavura ma le ma la ta ma uza da 'yuwain utono Mele ma Musa.

³⁰ Tsu reve ta Kashila ka danai, "Ma yan ta aza da a yain ukuna u cingi mavura. Ma tsupa le ta." Kpm dem u dana ta, "Magono ma Zuba ma yanka ta ama a ne afada." ◇

³¹ Ili i uwonvo i'ya cika vuma u rukpa baci a kukere ku Kashila Uza u Uma.

³² Ci6a n a'ayin a da a wurai, a'ayin a da i gitai urotsongusu ukuna u mayun u Kashila. I kawunki

nā mmoḍu kaḅolo n upana u ikyamba i lyai kapala n uyan ucira.

³³ Roku she a foro ḁa kḁam a wishisa ḁa a kapala ka kakuma ka ama. Roku tani i ḅangai aza ḁa a ka so mavura ucun u ḁe.

³⁴ I pana ta iyali i aza ḁa a zuwai a kuwa ku a'ali. A wusa ḁa baci ili i'ya i'ari n i'ya, i tsu kawunku ta n ipeli, kpaci i reve ta i'ari n ili i shinga i'ya ya ḅarakpa ubana, ya vana ḁa.

³⁵ Adama a nala, kotsu i asaḁa upityanangu n Asheku wa, ko ndya baci i gitai, kpaci i lya baci kapala n ugbama asuvu ya tsa ta katsupi ka pige.

³⁶ Rotsongusi akawunki gogo-na, tsara i yain ili i'ya Kashila ka ciga, kotsu i wushi ili i'ya u yain kazuwamgbani.

³⁷ Tyoku ḁa Tagarada u Kashila u danai, “A ka ḅarakpa wa, uza ḁa wa tuwa vi wa tuwa ta. Wa ḅarakpa wa.

³⁸ Ama ḁa Kashila ka wushuki n ele a ka yan ta uma adama upityanangu u le. Shegai u tsu pele n uza ḁa u kpatalaka yi kucina wa.” ◇

³⁹ Shegai atsu aza ḁa a kpatalai kucina a ka kuwa a lya wa. Tsu pityanangu ta n Kashila, kḁam adama a nala, u wauwa tsu ta.

11

Upityanangu

¹ Aza ḁa a pityanangi n Kashila a'ari n malala an wa naka le ili i'ya a zuwai uma wa. A reve ta ili i'ya bawu kotsu a wenei mayun ḁa.

◇ 10:38 Hab. 2:3-4.

2 Kashilā ka wushunku tā ama a'ayin a cau adama a upityanangu u le.

3 An tsari n upityanangu, da i zuwa tsu tsu reve an a asu u kadyanshi da Kashilā ka yain likimba n ili i'ya i'ari pini gba. An u yain nala, u yain manyan n ili i'ya bawu uza wa wene, tsarā u yain i'ya tsa wene.

4 An Habila† wari n upityanangu, da i zuwai u yain ufarakpa a ure u da u lai u Kayinu† tsulobo ubana a asu u Kashilā. Kashilā ka danai u pana tā kayanyan ka kune ku ne, aku u isa yi vuma u maci. Ko an u wokoi Habila kuwai caupa, aya pini wa dansa ara tsunu adama upityanangu u ne.

5 An Anuhu wari n upityanangu, da i zuwai Kashilā ka canga yi ubana a zuba bawu u kuwai. A wene ikyamba i ne wa, an Kashilā ka canga yi ka lazaga yi vi. Tagarāda u Kashilā u danai, kahu Kashilā ka canga yi ubana a zuba, u zuwa tā Kashilā ka panai kayanyan ka ne.

6 Upityanangu wā baci la wa, uza wā la wa zuwa Kashilā ka pana kayanyan wa. Uza da baci dem wa tuwā a asu u Kashilā, u kanā tā u yain n upityanangu an Kashilā kari n uma, kpam u wushuku an Kashilā ka wenike kaci ka ne tyoku u katsupi a asu u uza da baci dem wa bolo yi mayun.

7 An Nuhu† wari n upityanangu, da i zuwai u panai an Kashilā ka rono yi atsuvu a ili i'ya bawu kotsu u wenei. U panakai Kashilā kpam u shei kpatsu ku pige tsarā u wauwa aza a kuwa a ne. Asu u upityanangu u ne u da, u wenikei likimba an a nusai, kpam asu u upityanangu u ne u da u wokoi asuvu a aza da a gonukoi ama a maci a asu u Kashilā.

⁸ An Ibrahi wari n upityanangu, da i zuwai u panakai an Kashila ka isa yi u bana a asu u roku u da Kashila ka yain kazuwamgbani wa naka yi. U asakai uyamba u ne, kpam u reve asu u da wa bana wa.

⁹ An Ibrahi wari n upityanangu, da i zuwai u rongoi a iyamba i kazuwamgbani tyoku u kamoci a uyamba u tsumoci. U rongoi pini a katani, nala dem Ishaku n Yakubu aza da a lyai agadu a ne, Kashila ka naka le ucun u kazuwamgbani ka te.

¹⁰ Ibrahi yain nala an wa vana u uwa ilyuci i pige i'ya Kashila ka fobusoi kpam u mai i'ya ya rongo ubana.

¹¹ An Saratuƙ kaɓolo n Ibrahi a'ari n upityanangu, da i zuwai a tsarai maku ko an u wokoi a kutsai cika kpam Saratu madari ma. Ibrahi pityanangu ta Kashila ka yan ili i'ya u yain kazuwamgbani.

¹² Vuma u na u kutsa wa wa, eyi n kakushe una u te u da a'ari, shegai gba n nala u wokoi makoshi ma cau ma ama ushani. Mayun, a'a ta n kakuma ushani tyoku u atala a zuba ko tani kayala ka ikengi i kushiva, kpam a'ari ukece wa.

¹³ Gba ama a na a da a'ari n upityanangu vi a kuwai bawu a wushai ili i'ya Kashila ka yanka le kazuwamgbani. A yan ta ipeli an a wenei ili i na yi ya tuwa, ko i'ari m'ari. A da ele amoci a da a likimba u na.

¹⁴ Ama a dana baci ili icun i nala, wenike da a wenikei a ka bolo uyamba u roku u da wa woko u le.

¹⁵ A'ari a ka yawunsa baci a kaci ka uyamba u da a asakai vi, ko i te i'ari ya fishinka le ugono pini

wa.

¹⁶ Shegai asu u da u lai tsulobo u da a ka bolo. U da pini a zuba. Ili i'ya i zuwai bawu Kashila ka tsu pana uwono a isa yi baci Kashila ka le, kpaci u fo6usuko le ta ilyuci i pige.

¹⁷ An Ibrahi wari n upityanangu, da i zuwai wari ufo6usi u yain u6ara6ka n Ishaku an Kashila ka kondo yi. Ibrahi da Kashila ka yankai kazuwamgbani ki, shegai u fo6uso ta u naka maku ma te ma ne koshi tyoku u u6ara6ka.

¹⁸ Caupa, Kashila ka tonuko yi ta, "Mmuku n tsikaya n da n yanka vu kazuwamgbani ki a asu u Ishaku u da a ka wuta." ◇

¹⁹ Ibrahi bidya ta Ishaku kuwa baci, Kashila ka fuda ta ka 'yanga6a yi u woko kpam n uma. U woko ta yavu a asuvu a akushe a da u gonoi u tsarai Ishaku vi.

²⁰ An Ishaku wari n upityanangu, da u zuwukai mmuku n ne n re, Yakubu n Isuwa unu u shinga. U reve ta Kashila ka yanka le ili i shinga a kapala.

²¹ An Yakubu wari n upityanangu, da i zuwai an u yain evu n ukpa u pityanangi n kalangu ka ne u lyakai Kashila kayala, kpam dem u zuwukai mmuku n re n Isuhu† unu u shinga.

²² An Isuhu wari n upityanangu, da i zuwai an u yain evu n ukpa u yain kadyanshi ka a'ayin a da aza a Isara'ila a ka asaka Masar. Aku u tonuko le a pura atele a ne a ka laza baci.

²³ An isheku i Musa i'ari n upityanangu, da a sokongu yi uwoto u tatsu an a matsa yi. A wenei Musa lobono wa wa, kpam a pana uwonvo u da a ka 'yuwan utono udani u magono wa.

◇ 11:18 Kag. 21:12.

24 An Musa wari n upityanangu, da i zuwai an u gbonguroi u 'yuwain a isa yi maku ma makere ma magono ma Masar.

25 U dangasai u soi mavura n ama a Kashila, n u da wa pana kayanyan ka unyushi u cingi ka a'ayin kenu.

26 U yawunsai, u la ta tsulobo u soi mavura adama a Kawauwi, n u da wa tsara kuzuwate ku Masar gba, kpaci katsupi ka Kashila ka ka tuwa ka wa vana.

27 Adama a upityanangu u ne, u asakai Masar, kpam u pana uwonvo u upan u magono wa. Musa lyai kapala n akawunki yavu wa wene Kashila ka bawu uza wa wene.

28 Adama a upityanangu u ne, u fobusoi Abiki a Upasangbana u vishanasai mpasa a apashi a re gba n a zuba u utsutsu u kuwa, tsara kawuni ka ka tuko ukpa u wuna mmuku n kagita ma Isara'ila wa.

29 An aza a Isara'ila a'ari n upityanangu, da a pasai Mala ma Shili a iyamba i ekpi. Shegai an aza a Masar a tonoi, gba le a kuwai asuvu a mini.

30 An ama a Kashila a'ari n upityanangu, da a kyawunsai ilyuci i Jeriko a'ayin a shindere, aku kasaga ki ka wasai.

31 An Raha† kashankala wari n upityanangu, da i zuwai u wushai aza a ukyawunsa iyamba aza a Isara'ila. Ili i'ya gai i zuwai bawu a wuna yi an a wunai aza da a 'yuwain upanaka Kashila da la vi.

32 Ndyawa kpam ma doku n dana? Ma n a'ayin a da ma yan kadyanshi a kaci ka Gidiyo,† n Baraku, n Somso,† n Jafita, n Dawuda, n Sama'ila† na ntsumate wa.

³³ Aza *da* upityanangu u le u zuwai a lyasai iyamba ushani n kuvon. A yain ili i'ya i'ari dere aku a wushai ili i'ya Kashila ka yain kazuwamgbani. A kimbai anana a igabako. ◇

³⁴ A cimbusai akina a kasudugbate. A lai a akere a aza da a ka ciga a wuna le n iburundu. Ko an u wokoi a'ala n ucira wa, a wokoi aza a ucira. Acirani a da a asu u kuvon kpm a wacinsai asoje a amoci.

³⁵ A gonunko ta aka a roku akushe a le n uma a da a'ari a kuwai. Ama roku a so ta mavura cika, shegai gba n nala a 'yuwan ta uwusha utsara u kaci u da a ka naka le, tsara a tsara u'yangasa u da u lai tsulobo.

³⁶ A yankai aza da a wushuki n Kashila majari a cada le, a sirasai ama a roku n ikani kpm a ukusa le a kuwa ku a'ali.

³⁷ Aza roku a kuwai an varasa le n atali. Aza roku a kuwai an a kidamgbana le mere-mere. A wunai aza roku n iburundu. Aza roku a'ala n ili i uka wa, she abaci a ikpan i nlala. A rongoi n unambi, n a sukutasi le, n magori.

³⁸ Ama a na a rongo ta mai, hal gbam likimba u rantsa a rongo pini wa. A gengei a kakamba na nsasa, a kpawunsai a a'aburu n a'ele a iyamba.

³⁹ Ama a na yi gba a zuwai Kashila ka panai kayanyan adama upityanangu u le! Shegai ko n nala a kuwai bawu a wushai ili i'ya Kashila ka yain kazuwamgbani.

⁴⁰ Kashila ka fo6usuko tsu ta ili i'ya i lai i le tsulobo, tsara a zuwa a woko uwulukpi ka6olo n atsu tyoku da u gain tsu woko, shegai ele koshi wa.

12

Kuɓari ku Kashila

¹ Tsā tā n ama dā a'ari iryoci i upityanangu ushani a ukyawan. Adama a nala aṣakāi tsu sumai kalambale ka k̄ari a kapala ka tsunu kotsu tsu shamgba wa. Tsu takpa asuvu a uma u tsunu gbā ili i'ya ya k̄angu tsu uyan ili i'ya i gain tsu yain; wata, unyushi u cingi u dā wa fudā u gonuko tsu a kucina.

² U k̄anā tā tsu zuwa a'eshi a tsunu a asu u Yesu, uza dā w̄ari kagita ka upityanangu u tsunu, uza dā kpam u gonukoi u dā tyoku dā u gain u woko. U soi mavura, kpam u kuw̄ai a mawandamgbani. Shegai u wushuki n uwono yavu ili i roku i'ya wa, adama a mazangā ma wa tsarā a kapala. Gogo-na wā dē ndishi a ulyaki u karatsu ka tsugono tsu Kashila.

³ Yawunsai n iryoci i Yesu uza dā u kawunki an aza a cingi a yanka yi tsicingi. Kotsu i wowo wa, lyayi pini kapala.

⁴ Kumodu ku dē n unyushi u cingi ku rawa a wuna dā wa.

⁵ Kotsu i aṣansa wa an Tagarāda u Kashila u tonukoi mmuku n ne tsarā u gbamatangusu le atakasuvu:

“Maku ma vā, zuwa atsuvu,
Magono ma Zuba ma yanka vu baci kuɓari.
Kotsu vu wutukpa uma wa, wa bongo vu baci.

⁶ Kpaci Magono ma Zuba ma tsu bara tā aza dā wa ciga,
kpam u yanka gbā aza dā u wushunki a woko mmuku n ne mavura.” ◇

◇ 12:6 Tzg. 3:11-12.

⁷ Kawunki n mavura ma ya so, kpaci icun u mavura ma Tata ma. Maku ma la ma tata u ne u kpaɗai uyan mavura wa. Kirana ɗa Kashila ka kirana n ɗa tyoku mmuku n ne.

⁸ Kashila ka tsu yanka ta gba mmuku n ne kuɓari, kpm u kpaɗa vu baci uɓarana u wenike ta maku ma kateshe ma vari, avu maku ma ne ma wa.

⁹ Gba tsunu tsu ta n isheku pini na a likimba aza ɗa a tsu bara tsu, kpm tsu tsu naka le ta tsupige. U la tsulobo tsu naka Tata u uma u tsunu tsupige tsara tsu yain uma wa?

¹⁰ Isheku i tsunu i likimba a tsu bara tsu ta a a'ayin kenu a ure u ɗa a wenei wari dere. Shegai Kashila ka tsu bara tsu ta tsara u ganga tsu tsu woko uwulukpi tyoku ɗa wari.

¹¹ Kuɓari ka la ka ku yankpai a'ayin a ɗa a ka yan ka wa, ka ta na mɓala! A'ayin a ɗa baci Kashila ka yan le mavura tsara u wenike le ili i'ya a yain i gan wa, kotsu a rotsongusu a yain dere kpm a rongo na ndishi n shinga.

Panakai Kashila

¹² I woko ta usorukpi, adama a nala doki kpm i gbamatangu kaci ka de.

¹³ Lapulukai kaci ka de ure mai. Tsara aza ɗa a ka tono ɗa a taɗatsa wa, ko an u wokoi a'ari awunu n usorukpi u ikyamba tsara a tsara ucira.

¹⁴ I matsa i rongo na ndishi n shinga n ama gba, kpm i matsa i rongo n uwulukpi. Uza ɗa baci dem bawu uma u ne wari uwulukpi, wa wene Magono ma Zuba wa.

¹⁵ Kiranai tsara uza u namba ukuna u shinga u Kashila wa. Kiranai kotsu kami ka ahali a cingi ka

yain a asuvu a de wa. Icun i nala yi ya nangasa ta ama a asuvu a de ushani.

¹⁶ Kiranai kotsu uza u te u de u yain tsishankala wa, ko tani u 'yuwan utono Kashila tyoku da Isuwa yain wa. Isuwa da maku ma pige ma Ishaku, kpam wari wa tsa ta gba ili i'ya tata u le wari n i'ya, shegai u dengei i'ya a una u kapara ka kpayan.

¹⁷ I ciba ta an Isuwa yain ili i na yi, wari wa ciga tata u le u zuwuka yi una u shinga, shegai tata u ne u 'yuwain. Kpam ili i'a la wa yan u sava da ukuna vi wa, ko an u foloi tata u ne n kushen n meshi. ◇

¹⁸ Eda tyoku u aza a Isara'ila aza da a tuwai a Masasa ma Sinai da i'ari wa, a asu u da a ka wene kpam a sawa. Mari urana n akina, karimbi ka kimbai ma dan n kabataraka.

¹⁹ A panai mawura ma kavana n kalagatsu. An ama a panai kalagatsu a foloi Kashila ka asaka kadyanshi,

²⁰ kpaci a fuda a kawunku wa, an u danai, "Ko manama ma baci ma sawai masasa mi, u kana ta a varasa ma a wuna." ◇

²¹ Musa n kaci ka ne dem u giruwa ta cika adama a ili i'ya u wenei an u danai, "N pana ta uwonvo cika kpam ma jeke ikyamba." ◇

²² Shegai gogo-na i tuwa de a Masasa ma Sihiyona, ilyuci i pige i Kashila Uza u Uma n Urishelima u da wari a zuba. Wata, a asu u atsumate a zuba a da kakuma ka le bawu kari ukece a bolomgbonoi a yain ipeli.

²³ I tuwa ta a asu u kabolo ka mmuku n Kashila yavu gba de mmuku n kagita n ne n da a'ari. A

korongu t̄a a'ala a le gb̄a a zuba. I tuw̄ai a asu u Kashil̄a uza u afada u ama gb̄a. Kpam i tuw̄ai a asu u a'ulu a aza a maci aza d̄a a kuw̄ai caupa, kpam Kashil̄a ka gonuko le tyoku d̄a wa ciga le a woko.

²⁴ I rawa d̄e asu u Yesu, ka'uwi ka mere ka kazuwamgbani ka savu a asu u Kashil̄a n ama. Mpasa n Yesu n d̄a a vishanasai tyoku u uɗar̄akpa n d̄a m̄ari n akani a d̄a a lai mpasa n Habila.*

²⁵ Adama a nala, kiranai kpam kotsu i 'yuwan upan̄aka Kashil̄a wa, a'ayin a d̄a baci wa dansa. Aza a Isara'ila a 'yuwan yi upan̄aka an u rono le atsuvu a'ayin a d̄a a'ari a likimba, kpam a la wa. Adama a nala, u tsunu wa la t̄a tsu kpatal̄aka baci Kashil̄a uza d̄a w̄ari a zuba kucin̄a an wa rono tsu atsuvu.

²⁶ An u yain kadyanshi caupa, kalaḡatsu ka ne ka gb̄ad̄a t̄a likimba, shegai gogo-na u yan t̄a kazuwamgbani, “Ma doku t̄a kpam n gb̄ad̄a kuten, shegai likimba d̄a koshi wa, hal̄ n zuba dem.” ◇

²⁷ An u danai nala, ili i'ya wa tonu i'ya na, wa wacinsa t̄a gb̄a ili i'ya u yain. Ili i'ya bawu a ka gb̄ad̄a i'ya koshi ya woko.

²⁸ Ili i'ya i zuwai tsa cikpa i'ya, an tsu tsar̄ai tsugono tsa bawu tsa gb̄ad̄a u d̄a. She tsu lyaka Kashil̄a kayala a ure u d̄a wa pana kayanyan kpam n un̄aka karinḡa u pige n uwonvo,

²⁹ kpaci Kashil̄a ka tsunu ka t̄a tyoku u akina a kasud̄ugbate d̄a a ka wacinsa ili.

---

* **12:24** An Kayinu wunai vangu u ne Habila, Kashil̄a ka dana t̄a, “Mpasa n vangu u vun̄u n d̄a m̄ari a iyamba n tuko t̄a kushen ara v̄a” (Kagit̄a 4:10). Mpasa n Yesu n tuko t̄a ucimbus̄a u unyushi u cingi, shegai mpasa n Habila m̄ari ma ciga t̄a a yain uza d̄a u wuna yi mavura. ◇ **12:26** Hag. 2:6.

13

Tyoku da va zuwa Kashila ka pana kayanyan

¹ Lyayi kelime n i cigi atoku n uciga u Kawauwi.

² Kotsu i ciƙa i wushi amoci mai a a'uwa a ɗe. Aza roku a yan ta nala, aku a ryabusai atsumate a zuba bawu a revei.

³ Kotsu i asansa n aza da a'ari a kuwa ku a'ali wa. Panai ikyamba kabolo n ele yavu i'a pini a kuwa ku a'ali ki n ele. Ciƙai n aza roku aza da a ka yansa mavura, yavu eƙa a ka yanka ma.

⁴ Ya dem u naka iyolo tsupige, vali n uka u ne a kana kaci ka le mai, kpaci Kashila ka yan ta uza da u yain tsishankala ko u kpaɗai ushamkpa iyolo i ne mavura.

⁵ Kotsu vu asaka uciga u ikebe u pura ugboji u vunu wa. Asaka i'ya vari n i'ya i ratsa vu. Kashila ka dana ta,

“Ma asaka vu wa, ko kenu.

Kpam ma kpatalaka vu kucina wa.” ◇

⁶ Adama a nala, tsa fuda ta tsa dana bawu uwonvo,

“Ma pana uwonvo wa, ko kenu,

kpaci Magono ma Zuba ma kabangi ka va.

Ko uza wa fuda wa yanka mu ko i te wa.” ◇

⁷ Ciƙai n aza a kelime a ɗe aza da a wenishike da kadyanshi ka Kashila. Yawunsai ukuna u shinga u da uma u le u tukoi, kpam i wushuku n Kashila tyoku da a yain.

⁸ Yesu Kawauwi wa savaɗa wa, ko kenu! Ili i te i'ya wari nayain, n ara, hal ubana bawu utyoku.

⁹ Kotsu i asaka a yinsa da, ko kpam uwenishike icun kau-kau u zuwa da i asaka ure u shinga wa.

Ukuna u shinga u Kashilā u ḏa u gain u gbamatan-gusu asuvu a ḏe, shegai utono u mele ma ilikulya ma yan nala wa, ma gbam bawu ma tsu ɓaṅga aza ḏa a ka panaka ma vi.

¹⁰ Tsā tā n asuḏarākpa u roku kau, shegai aḏarākpi a ḏa a ka gbasha a asu u ulya u kayala u aza a Yahuda, a'a n ucira u ḏa a ka lya uḏarākpa u ḏa tsu yain a asuḏarākpa u tsunu wa.

¹¹ Magono ma Aḏarākpi aya u tsu bidya mpasa ma nnama ubana a Asu u ḏa u Lakai Uwulukpi a asu u ḏa u tsu naḳa n ḏa adama a unyushi u cingi. Shegai ikyamba i nnama yi a runukpa i'ya a uroto u asu ḏa a zuwai agali.

¹² Ili i'ya gai i zuwai Yesu panai ikyamba a uroto u ilyuci i pige vi i'ya gai la vi, tsarā u zuwa ama a ne a woko uwulukpi na mpasa n ne.

¹³ Aṣakāi tsu banai ara ne a uroto u asu ḏa a zuwai agali yi tsu ba tsu panai uwono tyoku ḏa eyi u panai.

¹⁴ Tsā n ilyuci i pige pini na a likimba i'ya ya rongo hal ubana wa, shegai aṭsa pini tsa vana icun i ilyuci i pige i nala yi.

¹⁵ Aṣakā tsu rongo utonusuko ama maco bawu uwonvo aṭsu atoni a Yesu a ḏa. A'ayin a ḏa baci tsa yansa nala vi u woko tā uḏarākpa u icikpali u ḏa u rawai a asu u Kashilā a asuvu a kala ka Yesu.

¹⁶ Kotsu i aṣansa i yanka ama ukuna u shinga ko kpam i kpaḏa ubaṅgaṅmbaṅa wa, kpaci icun i uḏarākpa u ḏa u tsu zuwa Kashilā ka pana kayanyan u ḏa gai la vi.

¹⁷ Panakai azapige a ḏe i yansa ili i'ya a danai i yansa. A ka kirana tā n uma u ḏe bawu uwunvuga, kpaci a reve tā an a ka tonuko Kashilā tyoku ḏa

manyan ma le ma ɓaṅga ɗa. I panaka le baci, a ka yan ta manyan ma le n ipeli. I kpaɗa le baci upanaka, a ka yan ta ma n unamgbukatsuma, kpm nala wa ɓaṅga ɗa wa.

¹⁸ Kotsu i yansaƙa tsu kavasu maco. Tsu reve ta atakasuvu a tsunu a'a ta sarara, kpm kain dem tsu tsu ciga ta uyan ukuna u maci.

¹⁹ Ma folo ɗa ta n gba ucira u da mari n u da, i yain kavasu tsara Kashila ka gonuko mu ara de gogo.

Kavasu a makorishi

²⁰⁻²¹ N yan ta kavasu Kashila ka ndishi n shinga u naka ɗa gba ili i shinga i'ya bawu i'ari n i'ya, tsara i yain ili i'ya wa ciga. U 'yangasa ta Asheku a tsunu Yesu Kawauwi a ukpa. Gogo-na Yesu woko de Kaliniki ka Pige uza da a yankai manyan na mpasa n ne tsara a gbamatangu kazuwamgbani ka Kashila na ncon n ne, ka bawu ka kotso. N yan ta kavasu tsara Kashila ka yain ili i'ya i yankpa yi a asuvu a tsunu a akere a Yesu Kawauwi. Tsupige tsu woko ara ne hal ubana bawu utyoku. Ami.

²² Ama a va, n folo ɗa ta i zuwa atsuvu a akani a ugbamatangu a na yi. Ukanikorongi u kenu u da koshi.

²³ Ma ciga ta i reve an a asaka de utoku u tsunu Timoti, wa kpm a kuwa ku a'ali wa. U rawa baci gogo, atsu dem tsa tuwa ta kabolo tsu wene da.

²⁴ Dana sai gba azapige a de n gba ama a Kashila. Atoni a Italiya a da a'ari kabolo na mpa a ka dana da ta dem.

²⁵ Asaka ukuna u shinga u Kashila u rongo n ada gba.

**Kazuwamgbani ka savu n Tsikimba n a6on a
da a dangasai a kazuwamgbani ka cau
New Testament in Tsikimba (NI:kdl:Tsikimba)**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tsikimba

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tsikimba

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 5 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

a4f6a28b-3d6d-50b4-a81b-06ae05a66010